

Институт за изследване на общества и
знанието при Българска академия на науките

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОБЩЕСТВАТА И ЗНАНИЕТО
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
1000 София, ул. Московска 13-а; тел. +359 (2) 981 79 46
имейл: institutesk@gmail.com; http://issk-bas.org/

БЪЛГАРСКА
АКАДЕМИЯ
на НАУКИТЕ
1869

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. дсн Людмила Иванчева, ИИОЗ-БАН

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по професионално направление 2.3. *Философия* за нуждите на секция “Етически изследвания” при ИИОЗ-БАН, обявен в Държавен вестник, бр. 94 от 25.11.2016 г.

1. Общи данни за кандидата и предоставените материали

По обявения конкурс има само един кандидат – д-р Силвия Валентинова Серафимова. Материалите за участие в конкурса са в стриктно съответствие с нормативните изисквания.

Кандидатката е с бакалавърска степен по Философия от СУ „Св. Климент Охридски“ и с две магистратури от същия университет – по Социални изследвания на пола и Нордистика (специалност Скандинавистика). Има и 6 специализации, проведени в Норвегия, Финландия, Швеция и Дания. От 2009 г. е доктор по философия от СУ „Св. Климент Охридски“ с тема на дисертационния труд *Същност на моралната метафорика и нейният етически дискурс*.

В настоящия конкурс д-р Силвия Серафимова се представя с впечатляващ обем научна продукция, далеч надхвърлящ законово определения минимум: 3 монографии, 2 от които – на английски език; една студия на английски език и

18 статии в специализирани научни списания и сборници, от които 10 – в реферирани издания и 6 – на английски език.

2. Характеристика на научната и научно-приложната дейност на кандидата

От 2011 г. д-р Серафимова е на редовна изследователска позиция „асистент“ по етика в ИИОЗ-БАН, а от 2012 г. работи като главен асистент. Същевременно в периода 2014-2015 е гостуващ изследовател в Helsinki Collegium for Advanced Studies (Хелзинки, Финландия) по програма EURIAS, като тази престижна позиция е спечелена след тежък международен конкурс. По данни на приложената към документите препоръка, д-р Серафимова се е изявила там като учен с голям капацитет, насочил творческите си усилия към интересна, недостатъчно разработена изследователска област като норвежката екологична етика, постигайки високи научни резултати. През 2013 г. тя става лауреат на Награда за млади учени „Проф. Марин Дринов“ на БАН. Автор е на 4 монографични труда и на над 30 студии и статии, голяма част от които – на английски език. Има богат опит в рецензентската и преводаческа дейност, както и многобройни участия в авторитетни международни научни форуми. Забелязани са три цитирания на нейни публикации.

Всичко това говори за един вече изграден и утвърден сред международната научна общност учен-философ, който въпреки младата си възраст има вече свой специфичен изследователски профил и съществени научни постижения.

3. Учебна дейност

Кандидатката има преподавателски опит. В периода февруари – септември 2012 д-р С. Серафимова е хоноруван асистент към катедра История на философията (СУ), водейки спецкурс на тема *Аспекти на съвременната нордска философия*.

4. Съдържателен анализ на научните постижения

Приемам представената самооценка на научните приноси, но бих открила в по-обобщен вид няколко от тях.

4.1. Научно-теоретични постижения

Най-крупното научно постижение на д-р Серафимова от теоретичен характер е успешно реализираното, мащабно и дълбочинно по характер нормативно-етическо осмисляне на норвежките екофилософии от 20-ти век в техния генезис и идейно развитие, стигайки до съществени изследователски прозрения, обогатяващи корпуса от налично знание. Като пример бих посочила защитените от авторката тези, че в норвежката философия на катеренето са заложили принципите на специфичен тип приложна етика, отдаваща значение на солидарността и опазването на природата, а т.нар. биософия на Запфе успява да преодолее проблемите на етическия антропоцентризъм без утвърждаване на радикален биоцентризъм. Заслуга на кандидатката е и идентифицирането на важна трансформация – превръщането на скандинавската екофилософия от началото на миналия век в *метаекология*, която предшества и донякъде предпоставя съвременните концепции за устойчиво развитие и екологична политика, задавайки като основни репери в нея принципи от нормативно-етически характер. Визираният обобщен теоретичен принос е апробиран в първата от представените монографии с впечатляващ обем от 603 страници, в студия на английски език, както и в поредица от статии [2, 4, 5, 7, 8, 11].

Друго съществено научно постижение на д-р Серафимова е извеждането на основните жалони в съвременната скандинавска етика, обвързвайки постановките им с класически философски теории и специфични регионални културни традиции. Резултатите в тази насока са представени в третата монография на кандидатката, както и в множество статии [1, 3, 13, 14, 16, 17, 18].

Безспорен принос към историята на науката и философията е нестандартният прочит и извършената от авторката оригинална морално-етическа изследователска реконструкция на „случая Кнут Хамсун“, екплицирайки неговите общочовешки цивилизационни измерения в интересна съпоставка с някои от философските възгледи на Хана Аренд [статия 16].

4.2. Приноси от приложен характер

Като съществен и особено актуален научно-приложен принос на д-р Силвия Серафимова бих посочила доразвиването и имплементирането по оригинален начин на специфичен интердисциплинарен подход към изследването на съвременната война срещу тероризма, съчетаващ методи от сферата на политическата философия, етиката и когнитивната лингвистика и пречупен през призмата на публичния дискурс на президентите на САЩ от последните години. По този начин кандидатката достига до важния извод, че *„изначалното противопоставяне между политиката на надеждата и политиката на страха, споделящи до определена степен сходни реторически похвати, илюстрира как метафоризацията на две различни емоции... се превръща в прототипна характеристика на международната политика от началото на 21 век, разкривайки нови възможности за осмислянето на променливия политически климат, изпълнен с етически и социални предизвикателства“*¹. Приносът е отразен в монографичния труд *How Just Is the War on Terror or Is There Any Hope for the Culture of Despair?*, както и в статия 12. В контекста на изследването на съвременния тероризъм е и създаденият от кандидатката научно-обяснителен модел на казуса „Андреш Брайвик“, задаващ иновативен инструмент за разпознаване мотивите на определен тип потенциални терористи [статия 10].

¹ Serafimova, S. *How Just Is the War on Terror or Is There Any Hope for the Culture of Despair?* Faber Publishers, 2012, p. 242.

Съпоставяйки философско-етическите платформи на двама скандинавски автори (Арне Нес и Г. Ширбек), С. Серафимова стига до идеята за реабилитация на принципа на солидарността за постигане на екологическа устойчивост, което пряко реферира към приложението на нормативната етика към процеса на вземане на политически решения в т.нар. „социална държава“ [статия 2]. Важен принос от гледна точка на българската екополитика и социална практика е откриването на възможността норвежката философия за живота на открито да допринесе за изграждането на по-адекватна екологична култура у нас, визирайки по-специално развитието както на лична, така и на колективна отговорност и ангажираност в полза на природата и на бъдещите поколения [студия 1]. В този смисъл проведенният сравнителен анализ на екопротестите в Норвегия и България, проследяващ техните както икономически, така и чисто етически основания и специфични дилеми, също задава интересни визии за развитие на българската политика по опазване на околната среда [статия 6].

5. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки към трудовете на д-р Серафимова, но бих отправила препоръка тя да задълбочи и разшири своите изследвания в областта на нормативната етика и по отношение на търсене на повече валенции към специфичния български контекст, за да подсили възможния им приложен ефект в посока на позитивно въздействие върху някои секторни политики (например по опазване на околната среда, образование и регионално развитие) и върху социалното и културно развитие у нас като цяло.

6. Лични впечатления от кандидата

Познавам д-р Силвия Серафимова от момента на назначението ѝ като асистент в ИИОЗ и още при първите ѝ прояви сред научната ни общност тя ме впечатли със забележителната за позицията си компетентност и ерудираност, с ясни и

професионално овладян философски език и с прецизната и логически издържана аргументация на своите тези. Проследявайки по-нататъшния ѝ професионален път, мога с увереност да кажа, че д-р Серафимова се утвърди като международно изявен учен със значими постижения в областта на изследването на скандинавската философия и по-специално – на нейните екологични аспекти и на скандинавските традиции в нормативната етика. Предпоставка за това е и фактът, че кандидатката владее свободно няколко скандинавски езика. Междувременно, тя демонстрира високи аналитични способности, свободно и професионално боравене със съответните концептуални схеми и методологичен апарат в съчетание с обигран научен стил и умения за постигане на иновативен изследователски резултат. Като цяло, д-р Серафимова притежава голям потенциал като подчертано амбициозен, мотивиран и перспективен български учен в областта на философията с фокус върху нормативната етика, придържащ се към най-високи изследователски стандарти.

Нямам съвместни публикации с кандидатката.

8. Заключение

Гореизложените аргументи доказват по категоричен начин, че д-р Силвия Серафимова отговаря на всички законови и нормативни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 2.3. *Философия. Ето защо убедено ще гласувам „за“ избирането на кандидатката и призовавам останалите членове на Научното жури също да я подкрепят, както и впоследствие Научният съвет на ИИОЗ да финализира назначението ѝ.*

23 март 2017 г.

Рецензент:

(доц. дсн Людмила Иванчева)